

Peterburi Teataja

Peteburi Eesti Kultuuriseltsi, Jaani koguduse ja Jaani Kiriku Fondi väljaanne

PEAPIISKUPI LÄKITUS KOGUDUSTELE

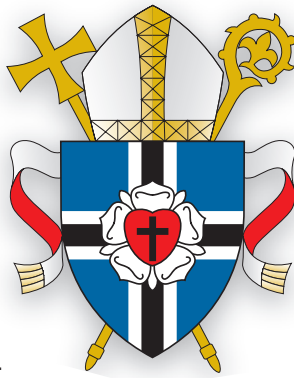
Armsad õed ja vennad! 5. juunil möödus 90 aastat Eesti luterliku vaba rahvakiriku esimese piiskopi Jakob Kuke ametisse pühitsemisest. Eestlaste püüd oma vaimu- ja usuolu ise korraldada saavutas sellega oma olulisima vormi ja ühtsuse sümboli. Alates 1169. aastast, mil Eestimaa esimeseks piiskopiks nimetati piiskop Fulco, polnud teist kirikupead, kelles nii selgelt oleks väljendunud rahva side kirikuga. Eeldused selleks lõi 1917. aastal Tartus peetud I kirikukongress, kus nähti ette piiskopi ametissepanemine ja kiriku korraldamine „vaba rahvakiriku” suunas.

Ametisseadmise protokoll jäädvustab selle päeva erilisi tundeid: „*Juba hommikul vara ruttavad rahva salgad ... Tallinna Jaani kiriku poole. Hommikune selge taevas on pilve läinud, tõuseb kerge tuul ja hakkab peent vihma tibama, kuid jääb üle, lööb ainult tolmu kinni. Rahvas ootab rongkäiku. Korraga kirikukellad helisevad, Jaani kiriku tornist kõlab pusunamäng ja rong liigub pikkamisi edasi. Politsei teeb tee lahti, sest rahvahulk surub koomale. Päevapiltnikud teevad ülesvõtteid. Kirik on*

rahvast täis.“ See ei ole tähtis hetk ainult kirikurahvale, vaid kogu noorele Eesti Vabariigile kinnitades vaimseid aluseid ja ehitades vaimulikku ühishoonet.

Kohal olid riigikogu esimees Otto Strandmann, haridusminister Heinrich Bauer, sõjaminister Jaan Soots, kindralleitnant Johan Laidoner. Pärast palvust mindi pasunakoori saatel rongkäigus Kaarli kirikusse, kus toimus pühitsemistalitus. Kirikujuhile pandi üll ametirüü ja anti karjasekepp, mis käest kätte on jõudnud praeguse peapiiskopini. Tsiteerin: „*Kõik vaimulikud kogunesid õnnistatava piiskopi ümber, ütlesid pühakirjasalmi ja õnnistasid teda, lugesid Meie Isa palvet, kuna koor laulis „Oh Püha Vaim, meil tule Sa“.* Nii oli 1710. aastast alates tühi olnud Eestimaa piiskopi ametikoht taas täidetud.”

Pühitsejaks oli palutud Rootsi peapiiskop Nathan Söderblom ning talitus viidi läbi korra kohaselt, mis oli piiskoppide pühitsemisel

kasutusel Eesti kuulumise ajal Rootsi koosseisu. Sellega väljendas meie kirik soovi pöörduda tagasi usupuhanustajärgsete tavade ja kiriku enesemõistmise juurde, nagu see oli

säilinud Skandinaavia kiriku korralduses. Taoline täiendus senisele saksa traditsioonile on teinud meid sedavõrd rikkaks, et võime nüüd kuuluda ühtaegu protestantlikke ja luterlikke kirikud ühendavasse Evangeelsete Kirikute Osadusse Euroopas kui ka anglikaani ja Põhjamaade luterlike kirikuid liitvasse Porvoo osaduskonda. Me pole ükski. Me oleme osa vaimujõust, mis kujundab kogu maailma.

Piiskop Jakob Kuke pühitsemistalitus kajastub eesti luterlaste arusaam kiriku olemuslikust episkopaalsusest ja meie kuulumisest sellesse ajaloolisesse tervikusse. Samas on see Eesti iseolemise ja identiteedi, meie maa usu ehk omausu institutsionaalne väljendus. Järgmisel, 1922. aastal toimunud rahvaloendusel pidas end luterlaseks 82% rahvast. Eesti ühiskonna

ja inimeste praegustes otsingutes, soovis olla nii maailmakodanikud kui patrioodid, on meie usuline pärand oluliseks teeviidaks. Kirikule tähendab see enda mõtestamist nii vaimse kui organisatsioonilise tervikuna, Kristusest seatud karjaseameti ja kõigi usklike preesterluse koostöömehena.

Kutsun kogudusi tänumees meenutama seda olulist sündmust meie kirikuloos, mälestama piiskop Jakob Kukke eelseisvatel jumalateenistustel, mõtlema palves meie kiriku tulevikule, kandma armastuses edasi Eesti luterliku vaba rahvakiriku pärandit, olema valmis uuenema ja kasvama usus Jeesusesse Kristusesse. Kristus ütleb: „*Teie ei ole valinud mind, vaid mina olen valinud teid ja olen seadnud teid, et te läheksite ja kannaksite vilja ja et teie vili jääks.*” (Jh 15:16)

Tervituse ja
õnnistussooviga

*Andres Pöder
Tallinnas
6. juunil 2011*

PIISKOP JAKOB KUKK

Piiskop Jakob Kukk sündis 9. septembril 1870 Tartu Maarja kihelkonnas, Ilmatsalu vallas talupidaja peres. Ta õppis Hugo Treffneri Gümnaasiumis, lõpetas 1895. a. Tartu Ülikooli usuteaduskonna, oli prooviaastal Rõuges, ordineeriti 18. jaanuaril 1899 Riia piiskoplikus toomkirikus.

Seejärel oli ta lühemat aega Võru praostkonna asetäitja-õpetaja, Rõuge koguduse abiõpetaja Rudolf Kallase juures 1900-1902, Peterburi Jaani koguduse abiõpetaja 1902-1904, Tartu Maarja koguduse abiõpetaja 1904-1905 ja lühemat aega Teškovo koguduse õpetaja Ingerimaal. Alates 1906. aastast sai temast Keila koguduse õpetaja, millises ametis ta oli 15 aastat, teenides vahepeal ka sõjaväevaimulikuna Vabadussõjas.

(EELK karjasekirjad)

Kodune usuline õhkkond, usuteaduskonna pagas ja sügavmõttest Rudolf Kallase hing ühelt poolt ning eesti taluperemehe kodu ja Eesti Üliõpilaste Selts teiselt poolt vormisid temast mehe, kes ühendas sügava usklike ja vaimustunud isamaalisuse. Sellist juhti vajas kirik. 1919 valib kirikukongress Jakob Kuke üheks aastaks piiskopi asetäitjaks, järgmisel juba piiskopiks. 5. juunil 1921 toimub pidulik ametiseseadmise, mida toimetab Uppsala peapiiskop Nathan Söderblom. See on tugev sõnum meie kiriku taastatud sidemest Skandinaaviaga. Nathan Söderblomi kingitud karjasekeppi on hoidnud ka kõigi järgnenud EELK kirikujuhtide käed.

Piiskop Kukk asus kirikut üles ehitama keerulisel ajal. Revolutsiooniliste meeleolude taustal sündinud riik suhtus kirikusse kui mitte vaenulikult, siis küllaltki hoolimatult Piiskop suutis ja oskas vastuolusid ületada ja inimesi ühendada.

Piiskop Kuke teene oli ka eesti-keelse Piiskopliku Toomkoguduse rajamine, mille õpetajaks ta alates 1927. aastast sai.

Jakob Kukk suri 25. juulil ja maeti 28. juulil 1933. Matusetoimikonna oli moodustanud Eesti Üliõpilaste Selts, kes korraldas ka auvalve, talitusest võtsid osa vabariigi valitsus täies koosseisus ja sõjaväejuhid. Lõpulaulu järel astus puusärgi juurde riigivanem Jaan Tõnisson, kes oma kõnes hindas Jakob Kuke kui meest, kes rajanud Eesti evangeeliumi luteriusu rahvakiriku, sest „kadunud oli usku Eesti parimasse tulevikku“. Järelehüüded ei tahtnud lõppeda. Piiskop Kukk maeti Kaarli vanale surnuaiale.

Rahvuskaaslaste II konverents

**30. septembril ja 1. oktoobril 2011
Eesti Rahvusraamatukogus Tallinnas.
Konverentsi kava**

Reede 30. september

09.00	Kogunemine, registreerumine
09.15	Avamine, tervituskõned, Euroopa Eestlaste Koor
09.45	Rahvuskaaslaste programmi eesmärgid ja rakendamine (Aho Rebas)
10.15	Identiteedist ja selle muutumisest väliseesti kogukondades (Aune Valk, Triinu Ojamaa)
10.45	Eesti keele ja eestikeelne õpe välismaal (Jüri Valge)
11.15-11.45	Kohvipaus
11.45	Eesti kultuur väliseesti keskustes (Anne-Ly Reimaa)
12.15	Väliseesti kultuuripärandi säilitamine (Jüri Viikberg)
12.45	Eestlased välismaal ja tagasiränne (Tiit Tammaru)
13.15-14.15	Lõuna
14.15-17.00	Ettekanded ja arutlused sektsioonides, mõttetalgud. A) Keel ja haridus (konverentsisaal); B) Kultuuripärand ja kirikud (kuppelsaal); C) Kultuur ja info (väike konverentsisaal); D) Ränne (nurgasaal).
15.15-15.45	Kohvipaus
17.00	Õhtusöök.
18.00	Kultuurikava Rahvusraamatukogus: Euroopa Eestlaste Koori kontsert

Laupäev 1. oktoober

09.00	Kogunemine
09.30	Ettekanded ja arutlused sektsioonides, mõttetalgud
10.30-11.00	Kohvipaus
11.00-12.00	Ettekanded ja arutlused sektsioonides, mõttetalgud
12.00-13.00	Lõuna
13.00	Mõttetalgute aruanded, ettepanekud ja arutlused (konverentsisaalis)
15.15-15.45	Kohvipaus
17.00	Konverentsi lõpetamine.
Õhtusöök	
18.30	Kultuurikava Rahvusraamatukogus: Teater Varius: „His Masters Voice“

Kõigile isiklike kutsetega konverentsist osavõtjatele on ürituse ajal tagatud tasuta toitlustus.

Peatumispaiga puudumisel on osavõtjatel võimalik broneerida soodushinnaga tuba järgmistes hotellides:

Hotell Palace,

<http://www.scandichotels.com/Scandic-Eesti/Palace-hotel/>,
Vabaduse väljak, ühene tuba (1 öö) 63 EUR, kahene tuba 69 EUR;

Hotell L'ermitage,

<http://www.lermitagehotel.ee/>, Toompuiestee 19,
ühene 55 EUR, kahene 60 EUR;

Hotell St Barbara,

<http://www.stbarbara.ee/Default.aspx?LangID=1&PageID=166>,
Roosikrantsi 2A, ühene 51 EUR, kahene 55 EUR;

Hotell Kreuzwald,

<http://www.kreuzwaldhotel.com/ee/>,
Endla 23, ühene 50 EUR, kahene 55 EUR.

NB! Majutuskulud ei kompenseerita. Hotellide soodushindade salasõna saab konverentsile registreerimisel.

Konverentsi töökeeleks on eesti keel.

Konverentsi kultuuriüritused – koorikontsert ja teater – on osavõtjatele tasuta.

Registreerimine

Registreerimisel palume teatada osavõtja ja esindatava organisatsiooni nimed, isiklikud kontaktandmed (e-posti aadress või postiaadress) ning täpsustada millist(de) sektsiooni(de) tööst soovitakse osa võtta.

Osavõtust palume teatada e-posti teel hiljemalt 31. augustiks 2011.

Registreerimine ja täiendav informatsioon aadressil:

aho.rebas@hm.ee (või ahorebas@yahoo.se), telefon 00372-505 2030.

Info konverentsi kohta on ka veebilehel:

www.eesti.ee/rahvuskaaslaste Rahvuskaaslaste programmi nõukogu

17 июня 2011 года в 19.00
в Нарвском Александровском соборе

18 июня 2011 года в 18.00
в Санкт-Петербурге, в церкви св. Иоанна

АНТОНИН ДВОРЖАК
1841–1904

МЕССА РЕ-МАЖОР

Мужской и женский хор Академии Наук Эстонии

Солисты
Гайли Грюнинг (сопрано)
Аулз Урб (альт)
Микк Дэдэ (тенор)
Олари Вийхольм (бас)
Хельдур Харри Пылда

Дирижеры
Андрус Сиймон
Игорь Никифоров

Орган – Хенн Ээрик

23 июня – Võidupüha (День победы)

Государственный праздник Võidupüha (День победы) отмечался ежегодно с 1934 года по 1939 год и отмечается вновь после восстановления независимости Эстонии с 1992 года. День победы увековечивает день решающего сражения Освободительной войны в городе Вынну (Цесис, Северная Латвия), когда 23 июня 1919 г. эстонские во-

йска и их союзники одержали решительную победу над немецкими войсками Ландесвера, цель которых было восстановить прибалтийско-немецкий контроль в регионе. Сегодня в День победы Võidupüha также почитают вклад всех эстонцев в восстановление и сохранение независимости.

Освободительная война 1918-1920 гг. и 23 июня 1919

После провозглашения независимости 24 февраля 1918 года молодая Эстонская Республика была вынуждена участвовать в войне за свою независимость против Советской России и немецких войск.

В конце декабря 1918 года защитников Эстонии поддержали финские добровольцы, а также к берегам Эстонии подошли британские военные корабли. Когда добровольцы со снаряжением добрались до фронта, советское наступление было приостановлено.

За независимость Эстонии воевали многонациональные силы, в состав которых вошли 85 500 эстонцев, 3700 финнов, более 5000 русских бойцов Северо-западной белой армии под командованием Генерального штаба Эстонских оборонительных сил, 9800 латышей, 3000 британцев, 400 шведов, 250 датчан и примерно 700 прибалтийских немцев (граждане Эстонии, входившие в отдельный Балтийский батальон).

В северной Латвии эстонско-латвийские силы под командованием

эстонского генерала Йохана Лайдонера одержали победу над врагом. Однако половина Латвии оставалась оккупированной войсками генерала фон дер Гольца.

5 июня 1919 года фон дер Гольц пошел в наступление с намерением отрезать правое крыло эстонской армии. Несмотря на хорошую оснащенность и опыт личного состава, его армия потерпела поражение у Цесиса-Рауна 21-22 июня.

После этой победы эстонские и латвийские силы обеспечили свержение марионеточного режима, обротившегося в Риге. Независимость Латвии была восстановлена и границы Эстонии защищены.

Поражение двух агрессоров в 1919 г. и заключение Тартуского мирного договора между Эстонией и Советской Россией в 1920 г. привели к успешному достижению независимости Эстонии после столетий борьбы, а 23 июня отмечается как День победы.

Fotod Peeter Hütt / Tippfoto

Вõidupüha сегодня – важный национальный праздник для всех, кто поддерживал стремления Эстонии к независимости

Сегодня Võidupüha – это день, когда вспоминают всех, кто сражался за независимость Эстонии за всю ее историю.

День победы – день памяти, день, когда чтят память погибших в борьбе за свободу Эстонии.

День победы напоминает нам об эстонской традиции борьбы за демократию и свободу.

Со времен той победы у Цесиса идеалы независимости и свободы оказались связанными с традиционными кострами, которые испокон веков зажигались в Эстонии в кратчайшую летнюю

Иванову ночь (jaaniõhtu), когда солнце садится всего на несколько часов. Эта традиция продолжается и сегодня: День победы и Иванов день составляют для эстонцев важнейший праздник лета. Зажженный рано утром 23 июня огонь победы разносится по всей Эстонии во все волости, чтобы зажечь костры в Иванову ночь. Государственный флаг остается поднятым в течение двух дней и белой ночи между ними.

Юри Трей

Eesti Teaduste Akadeemia Meeskoor ja Eesti Teaduste Akadeemia Naiskoos Narvas ja Peterburis

Eesti Teaduste Akadeemia meeskoor ja naiskoos on tunnustatud koorijuhi ja helilooja professor Arvo Rattasepa loodud kollektiivid, kes veidi enam kui 50 tegevusaasta jooksul on olnud tuntud kui heatasemelised kontsertkoorid. Koore iseloomustavad arvukad kontserdid, mitmekesine repertuaar, sisukad ja temaatiliselt terviklikud kontserdikavad ning suurvormide ettekanded suure segakoorina. Mõlema koori dirigentideks on täna Andrus Siimon ja Igor Nikiforov.

2011. aastal möödub 170 aastat tšehhi helilooja Antonin Dvoříki sünnist. Teaduste Akadeemia mees- ja naiskoori selle kevadsuvisel ühise kontserdikava peateos on Eestis esmaettekandele tulev Dvoříki Missa D-duur op. 86 – kaunis ja romantiline sakraalteos, mida helilooja ise pidas oma üheks suuremaks loominguliseks õnnestumiseks. Seda segakoorile, solistidele ja orele kirjutatud suurteost ning valikut eesti muusikast, sh mitut eesti vaimulike rahva-

viiside uusseadet, saab kuulata 17. juunil kell 19 Narvas Aleksandri kirikus ning 18. juunil kell 18 Peterburis Jaani kirikus.

Olete teretunud!

• • •

Эстонский мужской и женский хор Академии Наук созданы заслуженным хоровым дирижером и композитором профессором Арво Раттасепом, которые на протяжении чуть более чем 50 лет деятельности были известны, как концертные хоры высокого уровня. Хоры характеризует большое кол-во концертов, разносторонний репертуар, значимые и тематически целостные концертные программы, а также исполнения произведений крупной музыкальной формы смешанным хором. Дирижерами обоих хоров являются Андрус Сиимон и Игорь Никифоров.

В 2011 году исполняется 170 со дня рождения чешского композитора Антонина Дворжака. Главным произведением, весенне-летний общий концертной программы, мужского и

женского хоров Академии Наук, является, впервые исполняемая в Эстонии, Месса Дворжака Ре-мажор оп. 86 – относящаяся к романтизму, красивое духовное произведение, которое сам композитор считал одним из больших творческих успехов.

Это крупное музыкальное произведение для смешанного хора, солистов и органа а также выборочные

произведения из эстонской музыки, в том числе и новые аранжировки на духовные народные мотивы, можно будет услышать 17 июня в 19 часов в Нарвском Александровском соборе также 18 июня в 18 часов в Санкт-Петербурге в церкви св. Иоанна.

Добро пожаловать!

KONTSERDID JAANI KIRIKUS

18. juunil kell 18.00

A. Dvorak „Missa“
ETAM ja ETAN, solistid
Dirigendid A. Siimon,
I. Nikiforov
Orelil H. Eerik

7. juulil kell 19.00

Viktoria Tolstoi
Estonian Dream Big Band

30. juulil kell 20.00

Kontsert-Festival Laulev
maailm

25. juunil kell 14.00

Mängivad St.Peterburi konservatooriumi üliõpilased

27. augustil 14.00

Koorimuusika kontsert
(segakoor AVE)

2. juulil kell 14.00

Kontsert (klarnet, klaver)

ANNETUSED ORELI JA ALTARIKATETE HEAKS

Eesti Teaduste Akadeemia
Meeskoor

Eesti Teaduste Akadeemia
Naiskoos

Narva Aleksandri kogudus

Peterburi Jaani Kiriku Fond

Eesti Eruohvitseride Kogu

Eesti Lipu Selts

Jaan Poska Mälestusfond

Annetada saab MTÜ Peterburi Jaani Kiriku Fondi kontole 221013842966 Swedbankis (selgituseks märkida maksja nimi ja isikukood, firma puhul registri kood ja märksõna „orel“ või „altarikatted“) Annetajate nimed avaldatakse ajalehes Peterburi Teataja. Täname seniseid annetajaid!

Peterburi Eesti Kultuuriselts ja Jaani kogudus
teatavad sügava kurbusega
oma aktiivse liikme

Lidia Honitseva

surmast ja avaldab siirast kaastunnet lahkunu omastele

Kiriflitud teated

Suvised jumalateenistused :

14. juunil Baltimaade ühine
Leinapäeva jumalateenistus.
Pastor Enn Salveste

28. augustil. Pastor Arho
Tuhkru

Õnnitleme

AARRE KUUKAUPPI

Eesti Evangeelse
Luterliku kiriku

I järgu Teeneteristi
kavaleri.

Peterburi Jaani kogudus,
Jaani kiriku Fond,
Peterburi Eesti kultuuriselts,
Peterburi Teataja

Õnnitleme juubilare

05.06. Ljudmila Netsajeva

19.06. Irina Kangro

24.06. Nikolai Lileev

30.06. Karin Semjonova

08.07. Regina Barulina

10.07. Konstantin Drugov

14.07. Jaan Kivimägi

15.07. Galina Todorasevits

17.07. Aino Milodan

20.07. Alvin Arnautova

28.07. Valentin Maslov

16.08. Juri Jersov

22.08. Olga Keerig

Toimetus:

Vastutav väljaandja: Peterburi Jaani Kiriku Fond

e-post: peterburi.teataja@mail.ru

peterburi.teataja@hotmail.ee

Tiraaž 700 eks.